

Demostració que el 'Regne d'Espanya' començà el 1870

Autor: Marcel Mañé i Pascual

Data de publicació: 16-01-2018

En Marcel Mañé demostra que el "Regne d'Espanya" -i amb ell la Nació Espanyola- va començar de dret en un any tan recent com el 1870. Durant els dos mil anys anteriors, la denominació "Espanya" era un concepte geogràfic, equivalent a Península Ibèrica. Oficialment, Espanya només té 148 anys d'existència. Comunicació presentada al 16è Simposi sobre la Història Censurada de Catalunya (2016).

1. Edat antiga

Cap a l'any 196 abans de Crist, els romans dominaven dues zones de la Península Ibèrica. Les van denominar, en llatí, Provincia Hispania Citerior (que comprenia aproximadament els actuals territoris d'Aragó, Catalunya, València i Múrcia) i Provincia Hispania Ulterior (que comprenia aproximadament l'actual sud d'Andalusia).

Devers l'any 27 abans de Crist, el poble romà ja havia sotmès pràcticament tota la Península Ibèrica. La tenien dividida en tres zones, que havien denominat, respectivament, Provincia Hispania Lusitana (que incloïa més o menys les actuals terres de Portugal i Extremadura), Provincia Hispania Betica (que abastava si fa no fa l'actual Andalusia) i, a l'últim, la Provincia Hispania Tarraconensis (que abraçava la resta de la Península Ibèrica). El nom genèric de totes les zones de la Península Ibèrica era Hispania. Ara bé, el més normal era que les zones de la península fossin designades per mitjà del terme Hispaniae: la forma en plural d'Hispania. Amb el temps, Hispania ha passat a dir-se Espanya i Hispaniae a ser anomenada amb el mot Espanyes o les Espanyes.

2. Jaume I

La foto que hem introduït a sota mostra el paràgraf 6 del llibre Crònica o Llibre dels Feyts, escrit pel rei Jaume I (1208-1276). En ell, aquest rei fa un balanç del regnat del seu pare, el rei Pere el Catòlic, després de la seva mort el 1213. Vet ací el que diu, Jaume I de son pare el rei Pere I el Catòlic:

E Nostre Pare lo Rey en Pere fo lo pus franch rey q anch fos en Spanya. És a dir, “El nostre pare, el rei En Pere, fou el més generós rei que mai fos a Espanya”. Aquest rei va regnar, a la Península Ibèrica, sobre els actuals territoris de Catalunya i Aragó. Jaume I tenia en compte el sentit que els romans havien atorgat al mot Hispania. Amb el terme Espanya el monarca es refereix a tota la Península Ibèrica.

Al paràgraf 33 del mateix llibre, és a dir la Crònica o llibre dels Feyts, hi apareix l'escrit següent, també confeccionat per l'esmentat rei Jaume I. S'hi referèncien accions esdevingudes poc després del 1213. En el paràgraf, un tal don Ferrando diu a Jaume I:

E a mi sots-ne tengut per lo parentesch que he ab vos, e ab don Guillem de Montcada, perque rey d'Espanya no ha tan honrat vassall com vos havets d'ell.

És a saber, Jo sóc retingut pel parentiu que tinc amb vós i amb don Guillem de Montcada, perquè cap rei d'Espanya no té tan honrat vassall com vós teniu d'ell. La conclusió que podem treure d'aquesta frase és clara: si hi havia diversos reis d'Espanya, vol dir que Espanya era un altre nom per anomenar la Península Ibèrica.

A la imatge que ve a continuació, s'hi reproduïx un altre paràgraf del citat llibre Crònica o Llibre dels feyts. És el paràgraf 34. Aquest fragment es fa també ressò de situacions posteriors al 1213. El rei hi diu: En Guillem de Cervera, senyor de Juneda, era en [el] consell d'ella [de la comtessa d'Urgell], e per ell faia mes que per hom del món, e aconsellava-la en ses faenes, per ço car ell havia hauda la mare d'ella per muller, e car ell era hom antic e dels pus savis hòmens d'Espanya. És a dir, El senyor de Juneda era en el consell de la comtessa d'Urgell, perquè ell era home antic i dels més savis homes d'Espanya. Per tant, en aquest passatge es veu també que el mot Espanya no designa cap consell unitari, sinó que era un altre nom de la Península Ibèrica.

Encara un altre paràgraf de la Crònica o llibre dels feyts: el 392. Allí s'hi afirma: Catalunya, que es lo meyllor regne d'Espanya. És a dir: Catalunya, que és el millor regne d'Espanya. Per tant, Catalunya era un regne, un regne que, juntament amb d'altres, feia part geogràfica d'Espanya. Així doncs, tornem a afirmar que el terme Espanya era un altra manera d'anomenar la Península Ibèrica.

3. Ferran II i Isabel I

Avancem dos segles i mig. Vet ací un altre escrit. Aquest és del 1491. Som a l'època dels Reis Catòlics. S'hi fa avinent els títols que ostentaven. En fem la transcripció:

Don Fernando y doña Isabel por la gracia de Dios Rey y Reina de Castilla, de León, de Aragón, de Sicilia, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorcas, de Sevilla, de Cerdeña, de Córdoba, de Córçega, de Murcia, de Jaén, de los Algarbes, de Algeciras, de Gibraltar, conde y condesa de Barcelona, y señores de Vizcaya i de Molina, duques de Atenas y de Neopatria, condes de Rosellón y de Cerdeña, marqueses de Oristán de Gociano.

Així mateix, en altres documents el rei Ferran és denominat com a rei Ferran V de Castella, III de Lleó, II d'Aragó, II de Sicília, II de València, II de Mallorca, II de Còrsega, II de Barcelona. La seva esposa, la reina Isabel I, hi és anomenada Isabel I de Castella. Observeu que ni l'un ni l'altre monarques són citats com a rei i reina d'Espanya.

4. Felip I de Castella

L'escriptura següent reproduïx la Concòrdia de Villafila, que s'esdevingué el 27 de juny del 1506 entre Ferran II d'Aragó i Felip I, que llavors era rei de Castella, de Lleó i de Granada. Pareu esment que aquí tampoc cap dels dos sobirans hi és anomenat rei d'Espanya.

5. Joana I

A la miniatura que ve hi mostrem un document del 12 de desembre del 1511, la transcripció del qual oferim tot seguit:

SEPAN QVANTOS Esta Carta de privilegio e Confirmacion vieren como yo Doña Johana por la gracia de Dios Reina de Casthilla, de León, de Granada, de Toledo, de Gallicia, de Sevilla, de Cordova, de Murçia, de Jaén, de los Algarves, de Algezira, de Gibraltar e de las islas de Canaria...

Adoneu-vos que la reina Joana no és anomenada reina d'Espanya ni d'Aragó.

6. Carles I

Carles I va convocar corts a Catalunya. Les decisions varen sortir estampades gràcies a la impremta. Són les Constitucions de 1520. Doncs bé, hi ha una versió en català i una altra en llatí. Reproduïm les sengles portades de totes dues i per aquest ordre. La que està en llatí indica que en aquell any Carles —per la data deduïm que es tracta de Carles I— era emperador. I a més, rei de Castella, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Nàpols, de Sardènia, de Còrdova, etc. Observeu que la denominació Rei d'Espanya no apareix enlloc.

7. Felip II de Castella i I de Catalunya

A les dues escriptures que mostrem tot seguit s'hi fa palès que el 2 de setembre del 1558 en Felip II de Castella i I de Catalunya era rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, etc. Noteu-hi que aquest rei tampoc hi és intítulat com a rei d'Espanya.

8. Felip III de Castella

Els títols que tenia el rei Felip III el 6 d'agost del 1603 eren els que transcrivim a continuació segons una reial cèdula signada per ell. Són a saber, el de rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Portugal, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Sardènia, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. Tampoc aquest rei es conegut com a Rei d'Espanya, a pesar que domini sobre tots els territoris de la Península Ibèrica.

9. Felip IV de Castella

Les dues fotografies de més avall mostren que el 10 de novembre del 1654 el rei Felip —que per la data de l'escriptura es dedueix que es fa referència a Felip IV de Castella i III de Catalunya — era rei de Castella, d'Aragó, de Lleó, de Sicília, de Jerusalem, de Portugal, d'Hungria, de Dalmàcia, de Croàcia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Sardènia, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. A més, firma com a “Yo, El Rey”. En cap d'elles podem llegir que és anomenat rei d'Espanya.

10. Carles II

Introduïm seguidament l'edició impresa del Testament del rei Carles II. Per aquest testament sabem que el 3 d'octubre de l'any 1700 Carles II havia estat rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sardènia, de Sevilla, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. No és pas rei d'Espanya.

11. Felip V de Castella i IV de Catalunya

A tot el que hem anat exposant, hi afegim ara la portada i la segona plana del Decret de Nova Planta de Catalunya. Van ser estampades el 16 de gener del 1716. En elles s'hi indiquen els títols del rei Felip, que per la data sabem que es tracta de Felip V. Felip V era aleshores rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Sardènia, de Còrdova, de

Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. Tampoc ell és conegut com a rei d'Espanya.

12. Ferran VI de Castella

El fill de Felip V i hereu dels seus dominis va ser en Ferran VI, tal com podem deduir de la data del gravat: el 5 de novembre del 1754. També aquí podem llegir els regnes on governava. És a dir, rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. No hi llegim que sigui citat com a rei d'Espanya.

13. Carles III

La figura següent mostra que el 27 de maig del 1766 el rei Carles (per la data sabem que és Carles III) era rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. Ni rastre de la denominació rei d'Espanya.

14. Carles IV

El mateix passa amb el seu fill, el també anomenat Carles. Efectivament, segons que ens informen els dos fulls, les dues figures següents mostren que el 13 d'agost del 1795 el rei Carles IV exercia el seu poder sobre Castella, Lleó, Aragó, les dues Sicílies, Jerusalem, Navarra, Granada, Toledo, València, Galícia, Mallorca, Menorca, Sevilla, Sardenya, Còrdova, Còrsega, Múrcia, Jaén, Algarve, Algesires, Gibraltar, les Illes Canàries, etc. Al primer full no hi veiem el títol de rei d'Espanya.

15. Josep I

L'any 1808 els exèrcits de Napoleó envaïren la Península Ibèrica i hi van instal·lar una nova dinastia en la figura de Josep Bonaparte i sota el nom de Josep I. Aquest monarca va fer redactar una constitució, promulgada el 8 de juliol d'aquell any. Parem-hi atenció perquè ara José I és considerat rei de les Espanyes i de les Índies. El significat de Espanyes està explicat en l'anterior apartat 1.

16. Ferran VII

Quan els francesos varen ser foragitats de la Península —i amb ells el rei Josep I—, va ser restituïda la dinastia dels Borbons per mitjà del Rei Ferran VII de Castella. En efecte, les quatre figures següents mostren que el 13 de setembre del 1815 Ferran VII, a diferència de Josep I, tornava ser, com els seus antecessors dinàstics, rei de Castella, de Lleó, d'Aragó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Menorca, de Sevilla, de Sardenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, d'Algarve, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries, etc. Ferran VII. Tampoc va ser anomenat rei d'Espanya.

17. Isabel II

La imatge que oferim més avall està extreta de la Gaceta de Madrid del dia 23 de maig del 1845. Aquesta imatge ens informa que Isabel II, filla de Ferran VII, era reina de les Espanyes, talment com ho havia estat Josep I. Quant al significat del mot Espanyes, tornem a remetre el lector a l'apartat 1 d'aquest estudi.

18. Amadeu I: el primer rei d'Espanya

La figura següent està extreta de la Gaceta de Madrid de l'1 de gener del 1873. Ens informa que hi ha un nou rei a tots els territoris peninsulars i illes adjacents llevat de Portugal. Es tracta d'Amadeu I de Savoia. Doncs bé, Amadeu I és

membre d'una altra nissaga reial que el reusenc general Prim va introduir al país: la casa de Savoia. Cal fer-hi especial esment per al tema que tractem. Amadeu I va rebre el títol de rei d'Espanya. D'aquesta manera, és aquesta la primera vegada en la història de la Península Ibèrica que un rei és intitulat oficialment rei d'Espanya.

19. Alfons XII

Després que Amadeu I regnés sobre Espanya des del 1870 fins al 1873 i que s'establís la Primera República Espanyola durant un any i deu mesos (1873-1874), es va reinstaurar per segona vegada al país la dinastia borbònica en la persona d'Alfons XII, que va governar com a rei. Pel que fa al títol amb què ho va fer, La Gaceta de Madrid del 29 de novembre del 1878 mostra que va exercir el càrrec també a tall de rei d'Espanya. El segon rei d'Espanya.

20. Alfons XIII

El 23 de maig del 1902 la Gaceta de Madrid mostra que el fill de l'Alfons XII, és a dir l'Alfons XIII, exercia el poder sota la denominació de Rei d'Espanya. El tercer rei d'Espanya.

21. Joan Carles I

El Boletín Oficial del Estado del dia 29 de desembre del 1978 reproduïx la Constitució recentment refrendada i aprovada. El seu títol II ens adverteix que el rei és el Cap de l'Estat. Per la data sabem que el monarca és en Joan Carles I. En Joan Carles I regna amb el títol de Rei d'Espanya. El quart rei d'Espanya.

22. Felip VI de Castella i V de Catalunya

La imatge que a continuació presentem pertany al Diario de Sesiones de las Cortes de Generales del 19 de juny del 2014. En ell s'informa de la proclamació com a Rei d'Espanya sa Majestat En Felip VI de Borbó. Curiosament, el Boletín Oficial del Estado d'aquests dies no ho menciona. El cinquè rei d'Espanya

22. Conclusiones

1a.- S'anomenen reis (i reines) de Castella els següents monarques:

Ferran V el Catòlic-Isabel la Catòlica

Felip I

Joana I

Carles I

Felip II

Felip III

Felip IV

Carles II

Felip V

Ferran VI

Carles III

Carles IV

Ferran VII

¿Qui pot gosar oposar-se als reis i corregir-los quan ells mateixos passen per escrit el seus propis títols en documents oficials? Tot això, a pesar que en algunes monedes o en textos secundaris es mencionin títols que necessàriament han de ser breus.

2a.- S'anomena rei de les Espanyes i de les Índies:

Josep I

3a.- S'anomena reina de les Espanyes:

Isabel II

4a.- S'anomenen reis d'Espanya:

Amadeu I
Alfons XII
Alfons XIII
Joan Carles I
Felip VI

5a.- Fins al rei Ferran VII, les numeracions són les de Castella. La reina Isabel II, el rei Alfons XII, el rei Alfons XIII i el rei Felip VI s'apropien de la numeració del regne de Castella. Amb això pretenen que el Regne de les Espanyes i el Regne d'Espanya siguin els únics regnes continuadors del Regne de Castella.

6.-El Reino de España va començar el 1870 amb el regnat del primer rei d'Espanya: Amadeu I. Els seus dominis comprenien el territori de la Península Ibèrica (menys Portugal i Gibraltar), les illes Balears i territoris més llunyans. Els dos mil anys anteriors, Espanya era el nom geogràfic amb què era coneguda la Península Ibèrica, tal com s'ha mostrat en els anteriors apartats 1 i 2.

Marcel Mañé Pascual